

[Stinus]

TO-ambassadørernes drøftelser om styrkemål?

Spørgsmålet om, hvad der kan lægges ind i drøftelser om styrkemål, må i det hele taget tages op. Hvad er gennem årene passeret under denne overskrift? Er produktion af Pershing II-raketter og krydsermissiler i første omgang blevet accepteret som styrkemål, det enkelte land træffer beslutning om, således at kun deployeringen skulle klares ved en formel NATO-godkendelse? Og kunne man også have klaret spørgsmålet om selve raketopstillingen på en mindre iøjnefaldende måde under henvisning til modernisering, styrkemål osv., hvis man dengang havde vidst, hvad man løb ind i?

Drøftelserne om styrkemål er jo hemmelige, så formentlig vil kun historikerne kunne besvare disse spørgsmål engang i fremtiden. Man må også stille det spørgsmål, om der ikke i accept af styrkemål altid ligger en underforstået accept af en fremtidig udstationering.

Altså i det konkrete tilfælde vil en stiltiende accept på kommende ministerrådsmøder i NATO af styrkemål og produktion ikke blive opfattet som en stiltiende accept af stationering i en krisesituation.

Det, vi oplever nu, rejser uundgåeligt sådanne foruroligende spørgsmål. Det bekræfter den skepsis, det radikale venstre ved tidligere lejligheder har givet udtryk for, når det drejer sig om den parlamentariske kontrol med NATO. I den konkrete sag har vi opnået, at Danmark på et lukket møde med et af gode grunde fortroligt beslutningsreferat har givet udtryk for en klar reservation med hensyn til produktion af nye våben. Det er vi som sagt tilfredse med.

Men formålet er jo, som jeg sagde før, ikke blot at markere en dansk holdning. Formålet er at hindre produktion af nye kemiske våben, hvis dette er muligt, og det skulle det være takket være de betingelser, den amerikanske kongres har opstillet. I det hele taget er det glædeligt, at disse betingelser er blevet opstillet af kongressen, fordi det understreger, hvad jeg har haft lejlighed til at udtrykke ved flere lejligheder, at der findes et andet USA end det, Reaganregeringen repræsenterer, at der både i den amerikanske befolkning og i kongressen eksisterer holdninger, som er på linje med, hvad f.eks. det radikale venstre står for i Danmark.

I henhold til det af den amerikanske kongres vedtagne forsvarsbudget for 1986 stiller kongressen som betingelse ikke alene, at USA forelægger NATO et styrkemål, som forklarer nødvendigheden af moderniseringen af USAs del af NATOs kemiske afskrækkelsesvåben med binær ammunition, men også at dette styrkemål formelt godkendes af Det nordatlantiske Råd. På engelsk lyder betingelsen, at »the president certifies that said forcegoal has been formally adopted by the North Atlantic Council«.

En anden kongresbetingelse er, at der af USA og NATOs øverstbefalende i Europa er udarbejdet en plan for udstationering med henblik på at afskrække angreb med kemiske våben mod USA og dets allierede, og at denne plan er blevet drøftet med andre NATO-medlemslande.

Nu siger udenrigsministeren, at spørgsmål om en beredskabsplan for deployering i Europa af kemiske våben i krisetid slet ikke er kommet op i NATOs organer, og at der intet foreligger om, hvilken form for konsultationer i NATO en sådan plan måtte blive genstand for. Jeg må ligesom hr. Gert Petersen henvise til Reutertelegrammet af 18. februar med general Rogers' udtalelser. Da spørgsmålet om en sådan plan er en af den amerikanske kongres' betingelser for at finansiere nye våben, er dette ikke uden betydning. Vi må stærkt opfordre regeringen til at holde folketingset underrettet om eventuelle drøftelser om en sådan beredskabsplan.

For os må interessen nu samle sig om opfyldelsen af kongressens betingelser. Det drejer sig om at synkronisere opfattelserne – fortolkningen, om man vil – i de lovgivende forsamlinger på begge sider af Atlanten. Derfor stiller vi spørgsmålet: har NATO formelt godkendt – formally adopted – eller vil NATOs ministerråd, f.eks. ved ikke at gøre indsigelse, kunne tages til indtægt for at have godkendt et amerikansk styrkemål omfattende binære kemiske våben? Den danske forsvarsminister hævder, at styrkemål ikke godkendes i NATO. Den fortolkning er det radikale venstre parat til at acceptere under forudsætning af, at det af NATO, det vil formentlig sige ministerrådet, eller af Danmark og andre lande med samme opfattelse gøres klart for den amerikanske kongres, at NATO ikke har godkendt – formally adopted – pla-